

**การพัฒนาการส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้
จากประเทศไทยไปสู่สหภาพยุโรป**
**Development of Exporting a Perishables Cargo by Air
from Thailand to the European Union**

พลนัท พรพบภัทรภัก¹ ดร.พินันทา โรจน์รัตน์ศิริกุล² และ รศ.ปภัสสร ผลเพิ่ม³
Pholnat Phornpobpatrapak¹, Dr. Pinunta Rojratsirikul²
and Assoc. Prof. Pabhassorn Pholperm³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการบิน วิทยาลัยการบินนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม

² Ph.D. (Aerospace Engineering) อาจารย์ วิทยาลัยการบินนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์) รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยการบินนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตและการส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้จากประเทศไทยไปสู่ประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป 2) นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นในการบ่งชี้ระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ 3) ปัญหาและอุปสรรค และแนะนำแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาการส่งออกสินค้าประเภทดังกล่าวได้ นอกจากนี้ยังศึกษาความแตกต่างของระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ เปรียบเทียบกันระหว่างบริษัทผู้ส่งออกสินค้าที่แตกต่างกันไป แบบสอบถามได้แจกให้แก่บริษัทผู้ส่งออกสินค้า จำนวน 32 บริษัท ซึ่งเป็นบริษัทที่ส่งออกสินค้าประเภทผักและผลไม้จากประเทศไทยไปสู่สหภาพยุโรป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอ้างอิงขั้นสูง ได้แก่ F-test ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่บริษัทผู้ส่งออกเชื่อว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การขนส่งสินค้าทางอากาศ ตามด้วยอุณหภูมิ การเก็บรักษาสินค้า กฎเกณฑ์ในการส่งออก ระยะเวลาในการขนส่งหรือการส่งมอบสินค้า ราคาของสินค้า ปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์ และการตรวจสอบด่านกักกันพืชตามลำดับ จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าบริษัทที่มีจำนวนตลาดเป้าหมายที่ส่งออกแตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญแตกต่างกันในปัจจัยต่างๆ โดยที่พบความแตกต่างมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยการบริการของ สายการบิน กฎเกณฑ์ในการส่งออก อุณหภูมิการเก็บรักษาสินค้า และการตรวจสอบด่านกักกันพืช

คำสำคัญ : การขนส่งสินค้าที่เน่าเสียได้ทางอากาศ / ผู้ส่งออกสินค้า / การส่งออกสินค้าประเภทผักผลไม้จากประเทศไทยไปสู่สหภาพยุโรป

ABSTRACT

The objectives of this study were to investigate factors influencing production and exportation of a perishables cargo by air from Thailand to the countries that are members of the European Union. It also aimed at identifying a significant level of those factors, finding out problems and obstacles and suggesting guidelines leading to the development of exporting the aforementioned type of cargo. Additionally, a difference of the significant levels of each factor was compared among different enterprises. The copies of a questionnaire were distributed to 32 export enterprises which exported perishable goods to the countries that were members of the European Union. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation and F-test. The findings revealed that the factor that the export enterprises believed to be the most important was air cargo

transport, followed by temperature for goods storage, export rules and regulations, duration of transporting and delivering goods, cargo price, packaging, and inspection from the plant checkpoint respectively. From hypothesis testing, it revealed that the enterprises that had a different number of target markets for exportation gave a different level of importance for each of the different factors. The most significant factors found different among the enterprises were those of airlines' service, export rules and regulations, temperature for goods storage and inspection from the plant checkpoint.

Keywords : Exporting a Perishables Cargo by Air / Exporter / Exporting a Perishables Cargo from Thailand to the European Union

บทนำ

ประเทศไทยมีความได้เปรียบเนื่องจากมีพื้นที่เหมาะต่อการเพาะปลูกมากกว่าร้อยละ 27.25 (สารานุกรมเสรี. 2555 : ออนไลน์) และสามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีเอกลักษณ์และจุดเด่น ทั้งด้านกลิ่นหอมของผักและรสชาติหอมหวานของผลไม้ ทำให้สินค้าเกษตรมีคุณภาพเป็นที่ นิยมของชาวต่างชาติ อาทิ เช่นมะม่วง มังคุดและทุเรียนสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรของไทยครองสัดส่วนการส่งออกถึง 1 ใน 5 ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศ ซึ่งคิดเป็นมูลค่าประมาณ 1 ล้านล้านบาท ในจำนวนดังกล่าว ตลาดในกลุ่มสหภาพยุโรป (European Union หรือ EU) เป็นตลาดแหล่งที่สำคัญโดยคิดเป็นมูลค่าประมาณ 128,000 ล้านบาท (เพ็ญแข อินทสุวรรณ. 2555) และมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนประมาณร้อยละ 20

เมื่อผนวกรวมศักยภาพทางการผลิตสินค้าเกษตร ความโดดเด่นของตัวสินค้า และแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับปัจจัยของอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่ขยายตัวสูงขึ้น การได้รับผลดีจากการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี FTA (Free Trade Area) ส่งผลต่อการเล็งเห็นโอกาสทางธุรกิจสำหรับประเทศไทยที่จะทำให้อินค้าเกษตรของไทยเป็นที่ต้องการเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดในสหภาพยุโรป

อย่างไรก็ตาม การส่งออกผักและผลไม้จากประเทศไทยสู่สหภาพยุโรปยังพบปัญหาและอุปสรรคอยู่ บางประการ เช่น การส่งออกจะต้องได้มาตรฐานและมีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพที่เข้มงวด (เพ็ญแข อินทสุวรรณ. 2555) ปัญหาด้านต้นทุนการจัดส่งที่มีราคาสูงที่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของราคาน้ำมัน การจัดเก็บสินค้าที่ยังไม่ได้มาตรฐานหรือการไม่มีการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า หรือการตลาดที่ไม่มีการกำหนดตลาดทดแทน

การวิจัยนี้จึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของการส่งออกผักผลไม้ของไทยสู่สหภาพยุโรป เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของกิจกรรมต่างเช่น การผลิตระดับฟาร์ม (GAP: Good Agricultural Practice) การขนส่ง-ห้องเย็น การแปรรูป-บรรจุภัณฑ์ (GMP : Good Manufacturing Practice, HACCP : Hazard Analysis and Critical Control Points) ส่วนผสมหรือส่วนประกอบของอาหาร หรือ อาหารประเภท Ready-to-Eat/Ready-to-Cook ไปจนถึงการจัดจำหน่าย (ค้าส่ง/ปลีก) แต่ละขั้นตอนที่ขยับขึ้นมาตามห่วงโซ่นั้นเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและการบริการ ในมุมมองของผู้ส่งออก เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติในการรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานปัจจัยที่เป็นข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน และได้แนวทางเพื่อปรับปรุงพัฒนาปัจจัยที่ยังเป็นอุปสรรค เพื่อช่วยส่งเสริมคุณภาพของการผลิตและการจัดส่งสินค้าผักผลไม้ของไทยออกไปสู่สหภาพยุโรปมากขึ้น

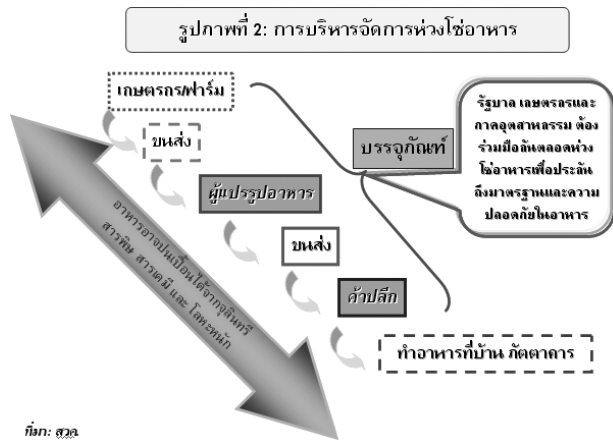
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ในการผลิต ประกอบด้วยบรรจุภัณฑ์ของพืชผลทางการเกษตร รวมถึงกระบวนการการจัดส่งสินค้า การจัดเก็บสินค้าและการวางแผนการตลาดของกระบวนการส่งออกสินค้าของสดที่เน่าเสียง่ายของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อกระบวนการส่งออกสินค้าของสดที่เน่าเสียง่ายเพื่อเพิ่มความสามารถในการส่งออกของไทย
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้จากประเทศไทยไปสู่สหภาพยุโรป ให้มีประสิทธิภาพ และสามารถจัดปัญหาและอุปสรรคในการส่งออกสินค้าได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรที่กล่าวถึง กระบวนการจัดการห่วงโซ่

อาหาร (Food Chain) ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุภัณฑ์ การขนส่ง และการจัดจำหน่าย หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “Farm to Fork Management”

ที่มา: สุว

ภาพที่ 1 การบริหารจัดการห่วงโซ่อาหาร
ที่มา : สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (2551)

ซึ่งกระบวนการควบคุมคุณภาพดังกล่าวจะต้องมีการจัดการกิจกรรมต่างๆ เช่นตั้งแต่การผลิตระดับฟาร์ม (GAP : Good Agricultural Practice) การขนส่ง-ห้องเย็น การแปรรูป-บรรจุภัณฑ์ (GMP: Good Manufacturing Practice, HACCP : Hazard Analysis and Critical Control Points) ส่วนผสมหรือส่วนประกอบของอาหาร หรือ อาหารประเภท Ready-to-Eat/ Ready-to-Cook ไปจนถึงการจัดจำหน่าย (ค้าส่ง/ปลีก) แต่ละขั้นตอนที่ขยับขึ้นมาตามห่วงโซ่นั้นเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ

2. หลักเกณฑ์การขนส่งสินค้าทางอากาศที่กล่าวถึงคุณสมบัติสำคัญคือ ความรวดเร็วและความแน่นอน แต่อาจมีข้อจำกัดในเรื่องน้ำหนักและชนิดสินค้า

3. การขนส่งทางอากาศไทยที่กล่าวว่าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิของประเทศไทยควรปรับปรุงในเรื่อง

1) จัดระบบให้บริการผู้โดยสารและอากาศยานให้สะดวก คล่องตัว ปลอดภัย การจัดเก็บค่าบริการควรอยู่ในระดับคุ้มทุน

2) กฎระเบียบควรเอื้ออำนวยต่อการบริการและขั้นตอนการตรวจสอบสินค้า โดยเฉพาะในด้านพิธีการศุลกากรที่ต้องเป็นไปอย่างรวดเร็วและให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง

3) ควรสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนลงทุนในกิจการสนามบินภูมิภาค และการเชื่อมโยงการใช้สนามบินกับการขนส่งแบบอื่น

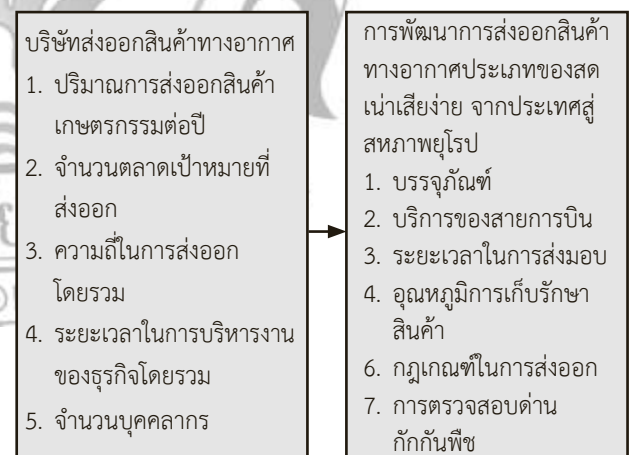
4) ควรปรับปรุงลดขั้นตอน ระเบียบ พิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คล่องตัวและเหมาะสมในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น

5) ควรหาแผนธุรกิจที่สามารถดึงดูดผู้ประกอบการโลจิสติกส์รายใหญ่ของโลกให้มาตั้งศูนย์กระจายสินค้า

4. การส่งออกผลไม้ของไทยไปสหภาพยุโรป สหภาพยุโรปปัจจุบันประกอบด้วยประเทศสมาชิกทั้งสิ้น 27 ประเทศ (สิรินาฏ พรศิริประทาน. 2554 : 2) โดยไทยส่งออกสินค้าผักสดแช่เย็น แช่แข็ง ไปยังตลาดสหภาพยุโรปมากเป็นอันดับสองรองจากตลาดญี่ปุ่นมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมาที่มีศักยภาพและมีกำลังซื้อสูง สามารถเข้าถึงกำลังซื้อทั่วทั้งภูมิภาคยุโรป โดยไม่ต้องผ่านด่านตรวจและไม่มีกีดกันภาษีนำเข้าอีก

5. การเก็บรักษาพืชผลทางการเกษตรเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการคลังสินค้า (Warehouse Management) ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) คลังสินค้า (Warehouses) เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องมีในโรงงานอุตสาหกรรม การจัดการคลังสินค้าในกระบวนการจะประกอบด้วย การรับสินค้า (Receiving) ระบบเก็บสินค้า (Put-away) กระบวนการแปลงหน่วย (Let-down) การจ่ายสินค้า (Picking) การตรวจนับคลังสินค้า (Counting) และการบริหารจัดการคลังสินค้าที่เหมาะสมมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงงานหลายๆ ด้าน

นอกจากนี้ยังเน้นการศึกษาาระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ (ตัวแปรตาม) ที่อาจแตกต่างกันในกลุ่มผู้ส่งออกซึ่งมีลักษณะทางธุรกิจที่แตกต่างกันไป (ตัวแปรต้น)

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่บริษัทส่งออกสินค้าเกษตรกรรมทางอากาศจากประเทศไทยสู่สหภาพยุโรป ที่ให้บริการของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และบางกอก ฟ্লাйт เซอร์วิส (Bangkok Flight Services – BFS) จำนวน 32 บริษัทซึ่งบางบริษัทในกลุ่มตัวอย่างนี้จดทะเบียนด้วยชื่อบริษัทที่แตกต่างกันไป แต่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่บริหารและพนักงานกลุ่มเดียวกัน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง 32 บริษัทเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการสรุปผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ โดยมีลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น ปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมต่อปี จำนวนตลาดเป้าหมายที่ส่งออก ความถี่ในการส่งออกระยะเวลาในการบริหารงานของธุรกิจ และจำนวนบุคลากรในส่วนสำนักงานและภาคสนาม

ด้านเนื้อหา ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับรายละเอียดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้จากประเทศไทยสู่สหภาพยุโรป ได้แก่ ด้านบรรทัดฐาน การบริการของสายการบิน ระยะเวลาในการขนส่ง/ส่งมอบ อุณหภูมิการเก็บรักษา ราคาที่เหมาะสม กฎเกณฑ์ในการส่งออก และการตรวจสอบด่านกักกันสัตว์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามที่กำหนดให้เหมาะสมกับกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมี 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของบริษัทส่งออกสินค้าทางอากาศ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 : ระดับความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้จากประเทศไทยสู่สหภาพยุโรป ประกอบด้วย บรรทัดฐาน การบริการของสายการบิน ระยะเวลาในการขนส่ง อุณหภูมิการเก็บรักษาสินค้า ราคาที่เหมาะสม กฎเกณฑ์ในการส่งออก และการตรวจสอบด่านกักกันพืช

ส่วนที่ 3 : อุปสรรคและปัญหาต่อการพัฒนาการส่งออกสินค้าทางอากาศ

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อบริษัทส่งออกทั้ง 32 บริษัท เพื่อแจกแบบสอบถาม
2. ส่งแบบสอบถาม Online Survey
3. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามและกำหนดระยะเวลาเพื่อเก็บแบบสอบถามคืน
4. เก็บแบบสอบถามคืนและตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลและแบบสอบถาม
5. นำผลแปรข้อมูลดิบจากโปรแกรมสำเร็จรูปมาสังเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอด้วยตารางสรุปพร้อมคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ส่วนที่ 1 : ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 : สรุปข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบปลายเปิด

นอกจากนี้จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอ้างอิงชั้นสูง ได้แก่ F-Testing เพื่อทดสอบสมมติฐานว่าตัวแปรตามได้แก่ระดับความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้ามีความแตกต่างกันในกลุ่มตัวแปรต้น ได้แก่บริษัทส่งออกสินค้าประเภทผักและผลไม้ที่มีลักษณะของธุรกิจที่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

โดยส่วนใหญ่เป็นบริษัทส่งออกสินค้าทางอากาศที่มีปริมาณการส่งออกสินค้า 101-500 ล้านบาทต่อปี อยู่ที่จำนวน 14 บริษัท (ร้อยละ 63.60) จำนวนตลาดเป้าหมายที่ส่งออกมาที่สุดอยู่ที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ประเทศ (ร้อยละ 72.70) จำนวนตลาดเป้าหมายที่ส่งออกน้อยที่สุดอยู่ที่ 11-15 ประเทศ (ร้อยละ 9.10) ความถี่ในการส่งออกโดยรวมมากที่สุดอยู่ที่ประมาณมากกว่า 30 ครั้ง ต่อเดือน (ร้อยละ 81.80) ระยะเวลาในการบริหารงานของธุรกิจโดยรวมโดยส่วนใหญ่อยู่ที่มากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 54.50) จำนวนบุคลากรทั้งในส่วนสำนักงานและภาคสนามนั้นโดยส่วนใหญ่จะน้อยกว่า 100 คน (ร้อยละ 63.60)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัทส่งออกผักผลไม้ไปสู่สหภาพยุโรป

ข้อมูลทั่วไปของบริษัท	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมต่อปี		
<= 50 ล้านบาท/ปี	2	9.10
50 - 100 ล้านบาท/ปี	6	27.30
101 - 500 ล้านบาท/ปี	14	63.60
> 500 ล้านบาท/ปี ขึ้นไป	0	0.00
รวม	22	100.00
จำนวนตลาดเป้าหมายที่ส่งออก		
<= 5 ประเทศ	8	36.40
5 - 10 ประเทศ	8	36.40
11 - 15 ประเทศ	2	9.10
> 15 ประเทศ ขึ้นไป	4	18.20
รวม	22	100.00
ความถี่ในการส่งออกโดยรวม		
ประมาณ < 10 ครั้ง/เดือน	0	0.00
ประมาณ 11-20 ครั้ง/เดือน	2	9.10
ประมาณ 21-30 ครั้ง/เดือน	2	9.10
> 30 ครั้ง/เดือน	18	81.80
รวม	22	100.00
ระยะเวลาในการบริหารงานของธุรกิจโดยรวม		
1-5 ปี	0	0.00
6-10 ปี	4	18.20
11-15 ปี	6	27.30
> 15 ปี	12	54.50
รวม	22	100.00
จำนวนบุคลากรทั้งในส่วนสำนักงานและภาคสนาม		
< 100 คน	14	63.60
101-200 คน	4	18.20
201-300 คน	4	18.20
> 300 คน	0	0.00
รวม	22	100.00

2. บริษัทส่งออกสินค้าทางอากาศให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าทางอากาศโดยรวมอยู่ในระดับสำคัญ ($\bar{X} = 4.04$) โดยการบริการของสายการบินมีระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) โดยที่มีปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสำคัญรองลงไปตามลำดับ ได้แก่ อุณหภูมิการเก็บรักษาสินค้า ($\bar{X} = 4.49$) กฎเกณฑ์ในการส่งออก ($\bar{X} = 4.36$) ระยะเวลาในการขนส่ง/ส่งมอบสินค้า ($\bar{X} = 4.33$) ราคาของสินค้า ($\bar{X} = 4.31$) ปัจจัยด้านบรรจุกฎภัณฑ์ ($\bar{X} = 3.95$) และการตรวจสอบด่านกักกันพืช ($\bar{X} = 3.69$)

ตารางที่ 2 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้สู่สหภาพยุโรป

ปัจจัยเกี่ยวกับการส่งออก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ	ลำดับที่
บรรจุกฎภัณฑ์	4.56	0.70	สำคัญอย่างยิ่ง	1
สายการบิน	4.49	0.60	สำคัญอย่างยิ่ง	2
ระยะเวลาขนส่ง	4.36	0.80	สำคัญอย่างยิ่ง	3
อุณหภูมิการเก็บรักษา	4.33	0.80	สำคัญอย่างยิ่ง	4
ราคาสินค้า	4.31	0.90	สำคัญอย่างยิ่ง	5
กฎเกณฑ์ส่งออก	3.95	0.80	สำคัญ	6
ด่านกักกันพืช	3.69	1.40	สำคัญ	7
รวม	4.04	1.10	สำคัญ	

3. อุปสรรคและปัญหาต่อการพัฒนาการส่งออก ได้แก่ คุณภาพและ Supply ของผักและผลไม้ ที่แปรปรวนตามสภาพดินฟ้าอากาศ กฎระเบียบที่เข้มงวด การยึดถือตัวตนของเจ้าหน้าที่ ค่าเรียกเก็บประวาง ความรู้ของเกษตรกรไทยในด้านต่างๆ ราคาค่าขนส่งทางอากาศที่ภาคเอกชนควรเข้าร่วมมากขึ้นเพื่อกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับในการส่งออกสินค้า

4. ในการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อกระบวนการส่งออกสินค้าของสดที่เน่าเสียง่ายเพื่อเพิ่มความสามารถในการส่งออกของไทย ได้มีการทดสอบว่าบริษัทที่มีลักษณะแตกต่างกันนั้นให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ได้แตกต่างกันหรือไม่ จากการศึกษาพบว่าบริษัทที่มีปริมาณการส่งออกสินค้าต่อปี จำนวนตลาดเป้าหมาย และระยะเวลาในการบริหารงานของธุรกิจโดยรวมที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้จากประเทศไทยไปสู่สหภาพยุโรปแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการส่งออกสินค้าของสดในกลุ่มบริษัทส่งออกที่มีลักษณะแตกต่างกัน

ตัวแปรต้น	ปริมาณการส่งออกสินค้า		จำนวนตลาดเป้าหมายที่		ความถี่ในการส่งออกโดยรวม		ระยะเวลาในการบริหารงานของ		จำนวนบุคลากร	
	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig
ตัวแปรตาม										
บรรจุภัณฑ์	0.73	.04*	3.06	.06	2.16	.14	2.16	.14	0.86	.44
การบริการสายการบิน	0.58	.57	4.91	.01	0.22	.81	7.77	.00*	0.58	.57
ระยะเวลาขนส่ง	3.37	.06	2.49	.09	0.96	.40	2.56	.10	0.09	.92
อุณหภูมิการเก็บรักษา	2.04	.16	14.26	.00*	2.59	.10	8.64	.00*	1.42	.27
ราคาสินค้า	0.75	.48	1.09	.38	1.14	.34	0.48	.62	0.03	.97
กฎเกณฑ์ส่งออก	2.13	.15	3.09	.05*	1.30	.30	3.45	.05*	3.36	.06
ด่านกักกันพืช	0.35	.70	4.04	.02*	2.16	.14	0.86	.44	0.09	.92

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. บริษัทส่งออกสินค้า ส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดปานกลาง (บุคลากร < 100 คน ตลาดเป้าหมาย < หรือ = 10 ประเทศ ปริมาณการส่งออกสินค้าที่ 101-500 ล้านบาทต่อปี และความถี่ในการส่งออกโดยรวมประมาณ 30 ครั้งต่อเดือน) และบริหารงาน > 15 ปี ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงประสบการณ์และความชำนาญ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกที่สำคัญมากที่สุดคือการบริการของสายการบิน โดยเน้นเรื่องความสะดวกในการจองระหว่างบรรทุก (Booking) ที่ต้องตรงตามเวลาที่พืชผักจะส่งมายังสนามบิน และปัจจัยด้านอุณหภูมิการเก็บรักษาสินค้าที่ควรควบคุมอุณหภูมิของพืชผักตลอดกระบวนการในการขนส่งสินค้า ปัจจัยทั้งสองเป็นปัจจัยสำคัญที่จะคงคุณภาพความสดและสะอาด

3. การกำหนดสินค้าควบคุม รวมทั้งกฎหมายหรือระเบียบการต่างๆ โดยหน่วยงานของรัฐบาลจะส่งผลให้ศักยภาพในการส่งออกผักและผลไม้ของไทยลดน้อยลง เพราะบริษัทผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามขั้นตอนตามมาตรฐานของสหภาพยุโรปอยู่แล้ว การเพิ่มกฎระเบียบที่ไม่จำเป็นต่างๆ จะส่งผลต่อการล่าช้าในการขนส่ง และก่อให้เกิดการเน่าเสียของสินค้าได้

4. การออกแบบผลิตภัณฑ์ควรคำนึงถึงการรักษาล้างแวตลอม เพื่อป้องกันการรับรู้ในกลุ่มลูกค้าว่าสินค้าเหล่านั้นจะปลอดภัยต่อสารเคมีต่างๆ ด้วย ในส่วนของปัจจัยด้านราคา ปัญหาต้นทุนของเชื้อเพลิงที่สูงมากขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคากำหนดราคา

5. ผลการทดสอบสมมติฐานที่สำคัญพบว่าบริษัทส่งออกสินค้าทางอากาศประเภทผักผลไม้จากประเทศไทยไปสู่สหภาพยุโรปที่มีปริมาณการส่งออกไม่มาก เช่น < = 50 ล้านบาท นั้น ต้องการเน้นจุดขายที่แตกต่างไป โดยการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มากกว่า

6. การส่งออกสินค้าทางอากาศไปมากกว่า 15 ประเทศ ให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่นๆ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะเน้นในส่วนกระบวนการการส่งออก (ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริการสายการบิน การตรวจสอบด่านกักกันพืช) และกฎเกณฑ์ของการส่งออก (ปัจจัยด้านกฎเกณฑ์) มากกว่ากลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมการส่งออก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. เป็นองค์กรกลางที่คงอำนาจในการสร้างมาตรฐานได้จึงควร

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกสินค้าเกษตรเพื่อผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม เช่น การเพาะปลูกเพื่อเป็นการวางแผนการส่งออกได้ตามฤดูกาล

2. กฎเกณฑ์ต่างๆ ในการส่งออก ควรมีตัวแทนจากภาคเอกชนเข้าร่วมเพื่อกำหนดข้อปฏิบัติต่างๆ ให้มากขึ้น นำไปปฏิบัติได้จริงและยืดหยุ่นได้

3. จัดตั้งคณะทำงานที่มีความชำนาญการโดยตรงร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคกับผู้ส่งออก

4. ช่วยผลักดันให้เกิดการสร้าง ความเข้าใจในเรื่อง มาตรฐานต่างๆ ให้ตรงกันระหว่างประเทศไทยและประเทศ ต่างๆ ที่นำเข้าสินค้า การประชาสัมพันธ์ระหว่างทวิภาคีหรือ พหุภาคี

5. ควบคุมหรือสนับสนุนราคาน้ำมันเชื้อเพลิง หรือ ต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์อื่นๆ เช่น ต้นทุนของ Cool Cargo Loading

6. พิจารณาจัดตั้งศูนย์เพื่อเก็บรักษาสินค้าของสดที่ เน่าเสียหายที่สนามบิน

หน่วยงานภาคบริษัทผู้ส่งออกควร

1. พัฒนาระบบการที่ช่วยรักษาอุณหภูมิในการ เก็บสินค้าทุกขั้นตอนรวมทั้งการขนส่งผลิตภัณฑ์ไปยังสนามบิน

2. อำนาจความสะดวกในการจองระวางบรรทุก (Booking) ที่จะต้องให้ตรงตามเวลาที่พืชผักจะส่งมา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปสามารถเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เชิงลึก หรือการศึกษาประสิทธิภาพของการส่งออกของสินค้า อื่นๆ หรือภูมิภาคอื่นๆ เพื่อสืบค้นว่าปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การส่งออก การให้ความสำคัญต่อบริษัท ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ จะมีความสอดคล้องหรือแตกต่างจาก ผลการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

เพ็ญแข อินทสุวรรณ. (2555). เส้นทางผักผลไม้ไทยไป สหภาพยุโรป. กรุงเทพฯ : กองยุโรป 1 กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ.

สิรินาฏ พรศิริประทาน. (2554). การส่งออกผักและผลไม้สด ไทยไปสหภาพยุโรป. กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่าง ประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2555). เกษตรกรรมในประเทศไทย. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>. [ตุลาคม 2555].